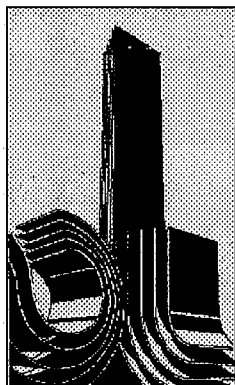

VII. ÉVFOLYAM
2. SZÁM
1998.
ÁPRILIS

VÍZPART

AZ ALSÓ-TISZA-VIDÉKI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG LAPJA

Március 12.

„1879. március 12...
Egy város teljes pusztulása. Szegedé, mely több mint 600 éve viselte büszkén a városi rangot, Szegedé, mely ebben az időben a főváros mellett Magyarország legjelentősebb városa. Az árvíz gyakorlatilag mindent elpusztított. Sz. Simon István: Nagy vizek krónikája c. könyvében (ahonnan idéztem) részleteket is olvashatunk: a város belső és külső területén 36 ezer hold föld került víz alá, 5458 ház omlott össze és mindössze 265 élte túl tartósan a katasztrófát. Az ingóságok java része megsemmisült. Kifosztott, átfagyott, éhes emberek 75 ezres tömege lepte el a magasabb pontokat és áramlott a szélrózsa minden irányába.

A Szegedet és környékét elöntő árvíz mintegy 160 emberáldozatot követelt.

Árvíz...
„Árvíz csak azóta lehet, mióta az ember terelgetni próbálta, regulálni kezdte a vizet. Mióta valahová, ahová korábban természetes bejárása volt – nem akarta beengedni. Mióta azt mondta: ez a darab föld pedig kell a házamnak, a jószágomnak... Mért addig csak ment a víz a kedve szerint, s foglalt magának lapályt, mélyedést, hol magasabbra kapaszkodva, hol pedig szerényebben. Az ember aztán ki-kifigyelt a járását, a szokásait, s úgy rakta a fészket magasabbra, nehogy elvige. Halat, nádat, sást, csitkot, tojást szedett a vízjáráson, madarat fogott a konyhájára. Hanem amikor elkértett a víztől egy darabka földet, legelőt, portát, majd azért a víz visszajött – hát ez lett az árvíz! És amikor az ember először nem akarta neki önszántából visszaengedni – az lett az árvízvédekezés!”

A Kárpát-medencébe betelepült magyarságnak nem kellett sok idő arra, hogy felismerje: a meghódított hazát megégyeszer meg kell hódítani. Mátyás alatt már törvény-cikk mondta ki: „A Tisza kiöntésével szemben töltések emelésére azok a vármegyék, amelyekben ez a folyó kiáradni szokott, a saját javaik megmaradása érdekében egymás között határozzanak.”

Igen ám, de egyrészt jött a török, másrészt semmi sem volt komplikáltabb, mint a legkülönbözőbb feudális kiváltságokat közös nevezőre

hozni. Mindenki saját kedve és érdeke szerint rekesztgette a vizek útját, s csináltatott jobbágyaival halastót, gátasmalmot, kenderázatot.

A XIX. sz. dereka táján a szaporodó népesség a mezőgazdasági ártermelés fejlesztését követelte. Így vált nemzeti ügygé, a gazdasági haladás egyik elengedhetetlen feltételévé a Tisza-völgy rendezése.

Széchenyi a feladatot a következőkben foglalta össze: „... vizeinket úgy rendelni el, hogy azok lehetőségig hajózási csatornákkul szolgáljanak, vízáradásaink átká meg-szűnjön: de mindenek felett ne legyen elrontva – hol természet alkotta az irrigatói (öntözési) lehetőség, mely honunknak szintoly nagy áldása lehetend a jövőben.”

Az első ember, aki a Tisza kiöntéseivel tudományosan foglalkozott, Vedres István volt. Vedres gyorsan és könnyen ráhangolódott Széchenyi eszméire. Nagyon nagy figyelemmel és alapos-sággal tanulmányozta vizeink természetét, s több szegedi árvízi megfigyelése bizonyítja azt is: felismerte Szeged rendkívül veszélyeztetett helyzetét...

„Szeged városa mintegy ötezer ölnyi hosszúságú töltéssel védelmezi a víz árjaitól környékét 1750 óta anélkül, hogy ezen védelmezése más helységeknek kárára volna, vagy a Tisza vízének árja magasságában valami szembe-tűnő változást okozna...”

Számos megállapítása megfontolásra készítette még századunk vízügyi szakembereit is. Különösen találóak a „szegedi szorulat”-ra vonatkozó megjegyzései 1830-ból, melyeknek lényege, hogy a főntől kezdett szabályozás csak súlyosbítja a déli országrészek helyzetét.

„...Legszomorúbb állapot lesz pedig Szegednek, hol ezen folyó árveinek éppen a kapuja van, mert a töltések összeszortítása által a felső vármegyékből leszalasztott, különben hasznos, de temén-telenségével szörnyű kárt okozó elementumnak, a nagy árvíznek ellentállani lehetetlenség lévén, az mit csak tá-lál, mindent pusztít...”

Azt, hogy a Tisza-szabályozás okozta Szeged pusztulását, ki nem jelenthetjük, hisz éppen „Szeged és környékének különösen veszélyeztetett helyzete indította arra Széchenyit, hogy a Felső-tiszai érdekeltségek terve-

Ez a nap a szegedi polgárok – különösen a vízügyesek – számára az év egyik legfontosabb dátuma, ez a szegedi nagyárvíz napja. Az idei ünnepség szónoka Andó Mihály főtanácsos, az Árvízvédelmi és Folyószabályozási Osztály vezetője volt. A hallgatóság körében nagy tetszést aratott beszéde szövegét most szélesebb körben is közzé tesszük.

zett munkálatai helyett az egész Tisza-völgy rendezésének programját tűzte napirendre.

Ezért készített Vásárhelyivel új tervet a Tisza általános szabályozására, s ezért szervezte meg a munkálatok egységes és tervszerű végrehajtására hivatott Tisza-völgyi Társulatot...

Elsősorban Szeged és a többi polgáriarodó alsó-tiszai parasztváros és az egész Tisza-völgy érdekeit védte – szemben a Felső-Tisza nagybirtokosaival.

Ami bizonyosság a fentiekből: Szegeden az árvízvesztély sokkal nagyobb, mint bármelyik más ország-részben.

Senki sem tudja bizonyossággal, hogy hány árvíz pusztította történelme során Szegedet. 1712-ből Cserzy Mihály Historiája tudósít bennünket arról, hogy „A Tisza oly magasra duzzadt, hogy az egész várost elborította, s a házakat romba döntötte... Mindenki azt hitte, hogy Szeged végképpen elpusztult és soha fel nem támad. Htre kélt, hogy a várost máshová telepítik.”

Egy másik árvízi beszámoló az 1816-os Magyar Kurirból. Hangvétele drámai.

„Letrhatalan városunknak a víz árja által okozott kárjai. Nemcsak egész környezettünket lepte el a víz, hanem a töltéseken is által-menvén magát, a városnak nagy részét elöntötte, úgy hogy 1500 háznál több omlott össze...”

E szörnyű történelmi hasonlóság veszedelem volt ez előtt 44 esztendővel, amidőn a vár falain tett jegy szerint még 4 hüvelyknyivel magasabb volt a víz.”

Az 1830-as, 1845-ös jelentősebb árvizeket említhetjük még a Tisza-völgy szabályozásának megkezdéséig, amely időponttól az árvízi levonulások összefüggésbe hozhatók a Tisza szabályozásával, azzal a szabályozással, melynek hatásaként a XIX. század elejétől napjainkig a legnagyobb árvizek szintje több mint 3 méterrel emelkedett.

A Tisza szabályozása a legnagyobb méretű és jelentőségű munka volt, amelyet az ország területén eddig végeztek. A szabályozás új Tiszát teremtett.

Sikerült az ármentesítés és az árvízvédelmet olyan biztonsági fokra emelni, hogy a korábban nem ismert

árvizek egész sorának próbáját is kiállta és évtizedekig kielégítőnek bizonyult. Ugyanakkor „az a nagy siet-ség, amellyel a töltések építettek, hátrányos volt, úgy azok jó vonalbeli elhelyezése, mint szerkezetükre nézve... az ebből származó károk okvetlenül sokkal nagyobbak voltak, mint azon költségűbbel, mely a töltéseknek elegendő erőre építésére még fordítandó lett volna... Ezen feltételek elmulasztása okozta a szegedi katasztrófát.”

Nem érdektelen a szabályozás korának társadalmi környezete, melynek jellemzője a kormány és a törvényhozás teljes közömbös-sége, a bénító bürokrácia, az anarchia, sőt a korrupció és a hibák felelőtlen felhalmozása – a hiábavaló áldozatok.

„A Szeged környéki védelmi rendszer kiépítésére szerveződött Ármentesítő Társulatba Szegedet belevény-szertették. Szeged városát e társulat lévén az árvízvédelem ügyében a Pallaviciniek javára kijátszották... Mindig úgy határoztak, ahogy az uradalom kívánta... Ettől az időtől fogva Szeged népe előtt az árvízvédelem olyan ellenszenves volt, mint az adófizetés.”

Jellemző volt a Percsora-szegedi Ármentesítő Társulat létrehozásával kialakult helyzetre, hogy a város védelmének legkritikusabb pontja éppen az erősen „elférgesedett” percsorai keresztgát lett, s a legnagyobb erőt ennek, a várostól legtávolabb fekvő partnak a védelmére kellett összpontosítani.

1878-ra végül sikerült Szegednek kierősokolnia a Társulat átszervezését – de ez egyrészt már késő volt, másrészt a kormány vízügyi politikáján ez sem változtatott.

A város hangos jajdulásai visszhangtalanul maradtak. Mikszáth néhány nappal a katasztrófa előtt így ír a Szegedi Naplóban:

„A Balszerencse végre is megunja annyiszor ránk kiáltani a jóakarattú 'Vigyázzatok' szót:

... a szeszélyes folyam ki-tör... s csak a könyvek fog-ják beszélni a jövő századok-nak: hol fekdűt Szeged vala-mikor... Az oka ennek a kor-mány, mely bűnös telhetet-lenségében tartományokat megy hódítani a nemzet pénzén...”

(Folytatás a 2. oldalon)

A vízügy kitüntettjei

Az Alsó-Tisza Vidéki Vízügyi Igazgatóságnál évek óta március 12. az a nap, amikor az arra érdemes vízügyi dolgozóknak az igazgató címetek adományoz, illetve az „ALSÓ-TISZA VIDÉKÉRT” kitüntetések átadja.

Az idén „ALSÓ-TISZA VIDÉKÉRT” kitüntetést kapott:

Kemény Lászlóné tanácsos, szakaszmérnök-helyettes
Dr. Erdei Miklósné főmunkatárs, titkárnő

Szabó Mihály szivattyútelep-kezelő
Főtanácsosi címet kapott: Pusztai Ferencné dr. Kopány Csilla, Márkus Zoltán, Csörgő Gyula, Plesovszki Pál és Temesvári Mihály.

Tanácsosi cím birtokosa lett: Jancsó János, Kádár Mihály, Kalmár Andrea és Herczeg Zoltán,

Főmunkatársi címet használhat ezentúl: Molnárné Miklós Ágnes, dr. Erdei Miklósné, Fehér Józsefné

Munkatársi címet kapott: Módra Jolán, Kissné Farkas Katalin és Rác Lajosné.

EGY KITÜNTETÉS MARGÓJÁRA

Olyan dolog történt velem a minap, ami nem mindennapi, az ember életében talán egyszer fordul elő.

Az Igazgatóság központjában voltam és az igazgató úr – engem meglátva – odajött hozzám és hosszasan szorongatva a kezem, gratulált. Nem tudtam mire vélni a dolgot, vajon mihez? Amikor látta tanácsalanságomat, elmondta hogy a vízügyi dolgozókból álló kuratórium az „ALSÓ-TISZA VIDÉKÉRT” kitüntetést ítélte oda nekem.

Nekem, a korosodó szürke emberkének, aki semmi nagy dolgot nem produkált életében, csak végezte azt a reá bízott feladatot, amit a vízért minden nap tennünk kell. Megborzongtam, hátamon végigszaladt a hideg, hirtelen azt sem tudtam, mit mondjak, később hatalmas boldogság öntötte el a lelkemet, mégiscsak sokan tisztelnek-becsülnek, nem hiába dolgoztam eddig. S amikor most március 12-én Szegeden a szegedi nagy árvízről megemlékező ünnepségen ezt a kitüntetést átvehettem, örömben a strással küszködtem.

Nem tudtam akkor megköszönni – talán a torkomban levő „galuska” miatt – mindazoknak, akik nekem bizalmat szavaztak és velem együtt örültek, azt a felém áradó szeretetet, melyet eddig és akkor mutattak.

Hogy én egy ilyen megtisztelő kitüntetés részese lehettem, minden „vizes” kollégának szívből köszönöm:

Kemény Lászlóné Vajnai Katalin

Meghívó

Az Alsó-Tisza vidéki
Vízügyi Igazgatóság vezetése

szeretettel meghívja Ont

1998. április 24-én 12 órára
nyugdíjas
baráti találkozóra

a Szeged, Csap u. 71. sz. alatti
POTYKA ÉTTEREM-be.

Szeged, 1998. április 8.

Dr. Kovács Gábor
igazgató s.k.

A víz világnapjára meghirdetett diákpályázatok eredménye

Az általános iskolások kategóriájában első helyen a sándorfalvi Dobó Éva végzett, második az ássóthalmi Papp Renáta, harmadik a szintén sándorfalvi Karsai Mária lett. Ebben a kategóriában különdíjat kapott a szegedi Kodály téri Általános Iskola kerámiaszakköre „Vízimalom” című alkotása és Rajnai Eszter „Árvíz” c. kerámiaja.

Külondíjas lett még Nagy Katalin (JGYTF Gyakorló Általános Iskola) grafikája, a deerekegyházi Szabó Éva, Piti Ágnes, Varga Mónika „Jing és Jang” alkotása, valamint a Rókusi I. sz. Általános Iskola „Vízparti emlék” szövege.

Középiskolások részére meghirdetett rajz-, festmény- és plakátpályázaton lett első Rátky Attila (szegedi Tömörkény István Gimnázium) „Élettér” c. alkotása, második a kiskunfélegyházi Tarjáni Xénia „Ég és föld I.”-je, a harmadik pedig az ugyancsak félegyházi Gulyás Renáta „Naplementéje”.

Külondíjat kapott a vásárhelyi Miklós András (Hódtói Általános Iskola és Gimnázium) „Övjük az életet adó vizet” című számítógépes rajza.

A középiskolások „vizes” dolgozatait külön értékelte a zsűri. Első helyen Kárpáti Zsuzsa (szegedi Tömörkény István Gimnázium) végzett „A vizek zenéje” című dolgozattal. Második lett az „Életemben a víz”, Huszta Edina (szegedi Deák Ferenc Gimnázium) alkotása, a harmadik helyet pedig a csongrádi Megyeri Orsolya „A Tisza-gát védelme” címmel írt dolgozata szerezte meg.

Külondíjat kapott Tóth Zsófia (Szeged, Csongor téri Általános Iskola és Gimnázium) „Álomvilág álompartján” c. dolgozata.

A VÍZ VILÁGNAPJA

Ma már hagyományos ünnepünk március 22., a Víz Világnapja. Az idén is szeretnénk volna minél több ember mindennapjaiba belépni a gondolattal: víz nélkül nincs élet. Az iskolákban irodalmi dolgozatokra és képzőművészeti alkotásokra hirdettünk pályázatot, vetélkedőt rendeztünk, „osztályfőnöki” órákat tartottunk a vízzel, kiemelve az ideit szlogent: „Láthatatlan kincsünk a felszín alatti víz.”

A központi rendezvény az idén is a Deák Ferenc Gimnáziumban volt. A dekorációt az ott kiállított díjnyertes képzőművészeti alkotások jelentették. (Ámulatba ejtően szép képeket láthattunk.) Az ünnepség is szép volt. Mindig az, de most – előadója miatt – valahogy egy kicsit „különös” is volt.

Az ünnepi beszédet az Amerikában élő, a Nebraskai Egyetemen tanító dr. Bogárdi István tanár úr (ő kérte, hogy ne professzornak szólítsuk) mondta, címnek azt adta: „Vízgazdálkodás és környezetvédelem: kibékíthetetlen-e az ellentét?”

Nem volt könnyű dolga: a kisiskolástól a nyugdíjasig mindenki figyelmét meg kellett ragadnia. Sikertől neki. Ötven percig beszélt, az igazán profi tanárok amerikai stílusában, könnyedén, izgalmasan, maradandó élményt szerezve mindenkinek, akinek volt szerencséje meghallgatni őt.

Most nem az előadásából idéznénk, hanem őt magát szeretnénk saját szavaival bemutatni.

„A Műszaki Egyetem általános mérnöki szakán végeztem, majd néhány évvel később közgazdász-mérnöki oklevelet szereztem. A BME vízgazdálkodási tanszéken mérnöki doktorátust nyertem el, majd a műszaki tudományok kandidátusa lettem. Értekezésem témája árvízvédelmi töltések védőképességével kapcsolatos kockázatelemzés volt. Ezt az értekezést húsz év elteltével is egyik legfontosabb eredményemnek tartom.

A vízügyi szolgálatot a Székesfehérvári VIZIG-nél kezdtem. Ma is eszemben van, ahogy Karázi Kálmán igazgató (joggal) letolt, amiért pontatlanul mértem fel a Dinnyés-kajtori csatorna mederkotrását. „Hiába csinálisz szép elméletet, ha nem figyelsz oda a mindennapos munkákra, nem lesz sikerred!”

Milyen igaza volt! Aztán dolgoztam a VITUKI-ban, az OVH-ban – talán minden idők legjobb árvízvédelmi főosztályán – Bokor Mihály, majd Töröcsik Gyula irányításával, olyan kollégákkal,

mint Szappanos Zoltán és Máthé Zoltán, hogy csak néhányat említssek.

Barátommal, Dávid Lászlóval is akkor kezdtem együtt dolgozni. Tisztelettel gondolok Dégen Imrére, aki többre becsülte a szakmai-emberi tisztességet, mint a pártpolitikát. Amit elértem a szakmában, azt nagy mértékben nekik köszönhetem.

Kutatással mérnöki diplomám megszerzése óta foglalkoztam. Évekig dolgoztam az Arizonai Egyetemen közösen, az MTA támogatásával. Lucien Duckstein barátomat így ismertem meg, akivel lassan 30 éve dolgozom együtt. Az ő meghívására kerültem 1985-ben Amerikába, mint „egyéni külföldi munkavállaló”. A nebraskai egyetem általános mérnöki tanszékének tanára lettem. Sokszáz amerikai mérnök tőlem tanulta a hidrológiát, vízgazdálkodást, rendszer-elemzést. Magyar állampolgárságomat máig is megtartottam.

Közben évente hazajártam és több közös kutatási programot vezettem elsősorban az ELTE meteorológusaival, éghajlatváltozással kapcsolatban. 1995-ben habilitáltam a meteorológiai tanszéken, amely második – lassan már első – munkahelyem.

Sokminden érdekelt a vízgazdálkodás területén, nem

voltam „hűséges” kutató. Néhány évet dolgoztam egy témakörben, de ahogy az élet igényelte, gyorsan váltottam. Ezt nagyon értékelték az USA-ban. Kockázatelemzés, pl. a talajvízszennyezés és a rák kapcsolata, nemzetközi vízgazdálkodási konfliktusok kezelése, éghajlatváltozás, környezetbarát vízhasznosítás, ezek tipikus példák.

Megszállottként írtam a kutatási pályázatokat, az esetek mintegy 10–15 %-ában sikeres voltam. (Ez jó arány az USA-ban.) Tudományos publikációnak száma meghaladja az 500-at. Sajnos 1985 után magyarul nem publikáltam, de talán még nem késő.

Mérsékeltlen veszek részt az utóbbi időben a szakmai-társadalmi tevékenységben az USA-ban és nemzetközileg egyaránt. Valahogy nem passzol hozzám az itteni „gittegyeleti” szemlélet, amelyet az amerikaiak már az elemiből magukkal hoznak. Csak akkor megyek konferenciára, ha a téma nagyon érdekes, barátaim lesznek ott és szép helyen van. Ritka az a konferencia, ahol mindhárom együtt van.

Haza mindig szívesen jövök. Köszönöm, hogy szegedi vizes barátaimmal is találkozhattam.

Tanárr úr, mi is köszönjük!

Benke György

Március 12.

(Folytatás az 1. oldalról) ... s üthon lomhán nézi fél Magyarországnak évről-évre megújuló halálvergődését.

Csupán egy mód van Szegedet megmenteni: ... ha a Tisza szabályozását és Szeged védelmi ügyét a kormány teszi magáévá – az állam pénzén.”

Távirat Feladatott: Algyó Megérkezett: Szeged 1879. március 6.

„Petresben töltés elszakadt, részleteket még nem kaptam, Minisztériumnak sürgönyöztém. Zsák Hugó helyszínen van. Algyóiek kívánságára várkerti töltés védelmét elrendeltem, egész lakosság oda vonul. Híre jár, hogy Hármásértónál is elment a víz Vászrhely felé. Novák.”

Petres... Jóformán nem is tudták a városi urak, hol van ez a hely. De mikor föl is tudták rajzolni a gátszakadás helyét a térképre, még nem gondolhatta senki, hogy ez a vég kezdete.

„1879. március 12. éjjel után 2 óra. Szeged város halálkálának kezdete. 24 óra múlva halott; volt, nincs többé! A Gondviselés elpártolt tőlünk, s nem akarta pótolni az emberek bűnét, amelyet ellenünk vétettek.

Szegény, szegény szülővárosom! Magyarország volt második városa! A koldus sirat, aki szerkesztő volt. S vele sirat téged s magát hetvenezer koldus magyar! De megsirat még Magyarország is, mikor a bajban éreznifogja, hogy nem vagy többé... Kongi, városháza öreg harangja! Hirdesd Szeged népének, hogy szülővárosa vég-órja elérkezett.”

Három nappal a pusztulás után a szárazon maradt területen megtartották a betivársát; az Oskola utcában kinyitottak a boltok és divatickek helyett szalonnát, húst még tarhonyát árultak. Egy-egy boltban két kereskedő is megfért békességben. Még ügyvédi iroda is nyílt.

„Ahol ennyi ember megmaradt a pusztulás helyszínén – kell ott kocsmának is, meg időnként jókedvnek is lenni. A nagy ijedelem után másnap már tamburaszót is lehetett hallani, s előkerültek a cigányzenészek is. De még vízcisárda is nyílt.

Látogatták is – főként az úri közönség – több csónakkal, mert jó bort mértek benedre.

A fiakeresek sem mentek a szomszédba egy kis leleményért. Ők pedig vízikonfliktusokat eskábáltak, s hozták-vitették a népet.

Ahol elveszett Szeged, ott kezdődött a föltámadása, már az elszeledés arányai-ban és menetében, már abban, hogy az elsüllyedt városhoz közel, közelebb és legközelebb eső pontokat keresték fel! a legnagyobb tömegek, várva és vigyázva a legelső alkalomra, hogy megjelenhessenek visszafogalni a munka és szorgalom terét, melyet tőlük a víz egy időre elhódított.”

És itt szakítsuk meg az emlékezés fonálát. Tisztelegjünk azok előtt, akik a nagy árvíz után ezt a várost újjáépítették nekünk és gyermekeinknek.

Ha a szegedi nagy árvíz idején a vízkárelhárítási tevékenység körülményeiben, a benne feszülő ellentmondásokban, eredményekben és bukásokban a jelen kor problémáira, kérdéseire ismerünk, az nem a véletlen műve.

Okosak csak akkor lehetünk, ha okulni, tanulni tudunk az árvizek történetéből.

És végezetül álljon itt a legfőbb mozgatóerő, amely ezt a várost már többször felépítette és kibírt minden butaságot és rosszindulatot: az emberek hite a szebb és boldogabb jövőben!

Környezetvédelem

Sándorfalva élenjár Tölgyfacsemetéket ültettek a vízügyesek

Példaértékű kezdeményezésről szerezünk tudomást szakasz mérnökségünk területén, Sándorfalván.

Komoly gondot jelent még a nagyvárosoknak is a szemétkés és a szennyvíz kérdése, a kisebb települések csak álmódóznak a korszerű szemétteltelepről, szennyvíztisztítóról.

Sándorfalva kezdeményezésére több település – Balástya, Dóc és Szatymaz – összefogott, hogy megoldást találjanak a kommunális szolgáltatások fejlesztésére, holland szakemberek segítségével.

Különösen aggasztó a szilárd hulladékok helyzete, rengeteg szemét található környezetünkben, komoly probléma a talaj és a vízázó rétegek szennyezettsége.

Szerencsére egyre többen tapasztaljuk, hogy változik a lakosság szemlélete, felismerik a veszélyt a települések vezetői is, és komolyabban foglalkoznak a környezetvédelemmel.

Ennek ékes bizonyítéka, hogy Darázs Sándor polgármester kezdeményezésével Sándorfalva–Dóc határ-útnán fát ültettünk közösen, az államalapítás közelgő ezer éves évfordulója tiszteletére, valamint a pusztaszeri tájvédelmi körzet rehabilitációja érdekében.

A falu lakossága képviselőiben sokan ásóval és kapával felszerelve gyülekeztek a polgármesteri hivatal előtt 1998. március 28-án, ahol a szakasz mérnökség dolgozói közül Bárkányi István, Kiss Tíri Ferenc, Be-

rente Zoltán, Magyar Szilveszter gát- és csatornaőr kollégáim, valamint jómagam is megjelentünk a polgármester úr felkérésére.

A helyszínen már több mint kétszázan gyűltünk össze, hogy a facsemetéket az ún. „Tölgyfás allén” ültessük el.

A földút azért kapta nevét a mellette álló fasorról, mert ezeket a fákat Sándorfalva alapításakor, 1879-ben ültették ide, azóta azonban a tölgyfák egy részét kivágták, jelentős részük pedig kiöregedett, kipusztult.

Reméljük, hogy munkánk nem lesz eredménytelen, és 20–30 év múlva már hűvös árnyat adó, híres tölgyfás út lesz ismét. Addig is óvjuk, védjük együtt.

Csörgő Gyula

Üdülési lehetőség Siófokon

A siófoki üdülőben 1998. június 4-től szeptember 2-ig tart az üdülési szezon, egy és két hetes váltással. Kezddő nap a csütörtök, szerda az utolsó. A hagyomány szerint ebben az évben is lesz gyermek-tábor, melynek időpontja 1998. június 24–július 1.

Egy éjszakára a három ágyas szoba ára: szakszervezeti tagnak 1200, nem szakszervezeti tagnak 1500, idegennek 2200 forint. Étkezési lehetőség az előző évekhez hasonlóan 30 %-os kedvezménnyel. Jelentkezés az üdülőfelelősnél, Molnár Ambrusné (189-es mellék).

A Duna-Tisza-csatorna tervei - vízügyi szempontból

Egy ilyen elemzéshez hasznos, bár nyilvánvalóan önmagában nem elegendő adalék lehet a mostani tanulmányunk, melynek célja csupán a vízügyi szempontok áttekintése és mérlegelése, az ezeken nyugvó értékelés volt. A közlekedési szempontokat, mivel azokról egy külön tanulmány készült, csak futólag érintettük, akárcsak a vízerőhasznosítás és más járulékos hasznosítások kérdéskörét is.

A tanulmány készítésekor szerzett tapasztalatok megerősítették azt a korábbi vélekedést, hogy – a csatorna különféle hasznosítási formái, illetve lehetőségei között fennálló szoros összefüggések miatt – az átfogó, összetett jellegű vizsgálatok nélkülözhetetlenül fontosak.

A tanulmány készítőinek határozott véleménye, hogy a most készülő különböző szintű (megyei regionális, országos) területfejlesztési és területrendezési terveknek nem hagyható ki a Duna-Tisza-csatorna vizsgálata, illetve a mai szempontok szerinti újrvizsgálata. Ez természetesen elsősorban azokban a térségekben fontos, ahol a csatorna lehetséges nyomvonala áthalad (Pécs, Bács-Kiskun, Csongrád, Szolnok megye, illetve a Dél-alföldi régió), de a közvetett hatások miatt a csatorna léte vagy nem léte más térségek fejlesztési terveit is befolyásolhatja.

A csatorna megvalósításáról vagy elvetéséről szóló döntésig valószínűleg még „sok víz folyózik a Dunán”, ezért a vízügyi, de minden más ágazatnál is olyan átmeneti

A VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság megbízására a VÍZPART Kft. 1997 őszén – főként helyi szakértők bevonásával – elvégezte a Duna-Tisza-csatorna tervezett változatainak vízügyi szempontú értékelését. Az erről összeállított tanulmány az 1839–1996 közötti időszakból összesen 26 tervvel, illetve szakvéleménnyel foglalkozott. Ezek legtöbbször nem a csatorna szükségességét, hanem annak legmegfelelőbb műszaki változatát kereste. Ez érthető, hiszen egy ilyen nagyszabású és messzeható következményekkel járó létesítmény szükségessége szűkreszabott vizsgálattal nem dönthető el. Ahhoz széleskörű, a nemzetgazdaság egészét szem előtt tartó, a nemzetközi összefüggésekre ágyazott elemzés kellene, s a társadalmi egyeztetés sem kerülhető ki.

megoldások kimunkálására is törekedni kell, amelyek egyrészt elősegítik a csatorna hatásterületén a gazdasági fejlődést és a környezet védelmét, másrészt nem akadályozzák, sőt, inkább előkészítik egy majdani Duna-Tisza-csatorna létrehozását és üzemeltetését.

A Duna-Tisza-csatornát vízügyi szempontból két fő célból:

- a Duna-Tisza közti térség vízellátásának javítása és
 - a Tisza-völgy hasznosítható vízkészletének növelése
- céljából érdemes vizsgálni, illetve értékelni. A korábban még szóba került vízrendezési célú hasznosítás mára jelentőségét veszítette, mert a térség belvízrendezése, ami a főműveket illeti, megoldottnak tekinthető. A vízerőhasznosítás, ami mindig is csak járulékos célként merült föl, nem vízügyi, hanem energiagazdálkodási kérdés.

A Duna-Tisza közti térség vízellátása javításának szükségességét a közelmúltban bekövetkezett, eddig még nem tapasztalt mértékű talajvízszint-süllyedés minden korábbinál sürgetőbben vetette föl. A vízhiány enyhítésének még kellően ki nem használt helyi lehetőségei (belvíztározás, tisztított szennyvi-

zek hasznosítása, nedvességmegőrző és víztakarékosabb technológiák bevezetése, stb.) mellett kétségtelenül a külső vízforrásokból – elsősorban a Dunából – történő vízellátástól, illetve az erre alapozott különféle vízhasználatoktól lehetne jelentős javulást várni. Elsősorban ide sorolható:

- a természetvédelmi területek egy részének, a vizes élőhelyeknek a vízpótlása száraz időszakokban,
 - a jelenleg felszín alatti vízkészletre alapozott vízhasználatok egy részének (a vízminőségi szempontból kevésbé igényeseknek) felszíni vízkészletből való ellátása,
 - a mezőgazdasági területek öntözésének kiterjesztése.
- Szóba jöhet még a felszín alatti vízkészlet növelése a felszíni víz beszivárogtatásával, ennek azonban nincsenek kellő tapasztalatai, sőt, hazai kísérleti eredményei sem.

Az egyik nehezen megválaszolható kérdés, hogy a fenti célokra reálisan mennyi vízhozam, illetve milyen éves vízmennyiség felhasználásra lehet számítani. Jelenleg úgy látszik, hogy – több okból – jóval kevesebb, mint amit a régebbi tervek csupán öntözési vízfelhasználásra előirányoztak.

Ehhez pedig közel sem szükséges hajózható méretű csatorna. A csatorna legkedvezőbb nyomvonala egyébként az lenne, amely Kecskemét alatt húzódná, ugyanis a fölvetődő vízigényeknek ez vezetne a hozzávetőleges súlyvonalában.

Ami a Tisza-völgyi vízpótlást, azaz a Tiszába való vízátvezetést illeti, ugyancsak bizonytalan a helyzet. Mert bár kétségtelen, hogy a Tisza-völgy hasznosítható vízkészlete a rendkívül aszályos években, pl. 1992-ben éppen hogy elégtelen volt a vízigények kielégítésére és a folyók élővilágának fenntartására, tehát további vízigénynövekedés esetén készletnövekedésről kellene gondoskodni (vagy vízkezelést bevezetni), viszont a vízigény és a tényleges vízfelhasználás a legutóbbi években a mezőgazdasági tulajdon- és birtokviszonyok gyökeres átalakulása miatt – az aszályos időjárás ellenére – jelentősen visszaesett, s kérdéses, hogy mikor és hogyan fog a jövőben változni.

Mivel a Tisza-völgy vízkészlete nagyrészt külföldi eredetű, s minőségét is főként külföldi szennyezések veszélyeztetik, a Dunából

való vízátvezetés mindkét szempontból megnyugtató lenne, hiszen bármikor növelni lehetne a hasznosítható vízkészletet, illetve javítani lehetne a vízminőséget. Utóbbihoz azonban természetesen az is szükséges, hogy az átvezetett Duna-víz megfelelő minőségű legyen.

Vízátvezetési szempontból a minél északabbra húzódó csatorna-nyomvonal a kedvező, pl. a Sződliget–Kisköre vonalvezetés, mert az átvezetett víznek a kiskörei bögében volna a legjobb helye, de vízminőségi szempontból is a Budapest feletti vízkivétel a kedvező.

A Duna-Tisza-csatorna hatásterületén várható vízigények és a Tisza-völgyi vízátvezetési igény bejáratolható időn belüli nagysága hozzávetőlegesen 20–20 m³/s-ra, azaz összesen 40 m³/s-ra becsülhető.

Végül soron azt mondhatjuk, hogy a vízgazdálkodási igények kielégítésére hajózó csatorna nélkül is megfelelő megoldások találhatóak.

De ha közlekedési szempontból a hajózó csatorna megépítése napirendre kerül, azt célszerű úgy kialakítani, hogy – a hajózási érdek sérelme nélkül – bizonyos vízgazdálkodási funkciókat is elláthasson. Ezzel javítható a csatorna gazdaságossága, illetve hatékonysága, másrészt előbbre vihetők azok a vízgazdálkodási feladatok, amelyeket a hajózó csatorna nélkül is el kellene végezni.

Dr. Pálfi Imre

A Magyar Közlöny idei 22. számában megjelent az Országgyűlés 35/1998. (III. 20.) OGY határozata az Országos Területfejlesztési Konceptióról. A határozatot az Országgyűlés 1998. március 10-i ülésnapján fogadták el. A határozat (I–VI. fejezet) álló határozatból vízgazdálkodási, s ezen belül Alsó-Tisza-vidéki szempontból különösen a következő részekre érdemes a figyelmet felfűzni, szem előtt tartva, hogy a víz nem csak a vízgazdálkodási műszaki infrastruktúra lényegi közege, de fontos környezeti elem, a táj része, természeti érték és nem utolsósorban erőforrás is.

A területfejlesztési koncepció jövőképe (I. fejezet) olyan térszerkezet felé törekvés, amelyben „meghatározó a környezet minősége, az adottságok hasznosítása során elsőbbséget élvez a természeti erőforrások védelme és az erőforrásokkal való, fenntartható gazdálkodás.”

A területfejlesztési politika hosszú távú fejlesztési céljai (II. fejezet 4. pont) az ipari szerkezet-átalakítás által érintett térségekben – többek között – „az infrastruktúra hiányosságainak pótlása, különös tekintettel a környezet védelmét szolgáló beruházásokra”, a mezőgazdasági vidékfejlesztés térségeiben „a környezet, a természet, a táj védelmének elősegítése”. A környezeti szempontból veszélyeztetett térségekben prioritást élveznek a károsító hatások mérséklését és megelőzését elősegítő fejlesztések, különösen „a felszíni és a felszín alatti vizek védelme érdekében a megfelelő hulladékélethelezés és a szennyvizet tisztítása.”

Az eszközrendszer fejlesztésével kapcsolatos feladatok (II. fejezet 5. pont) például hogy a „programfinanszírozásra fokozatosan át kell térni, a fejlesztési támogatásoknak prioritást kell biztosítani a területfejlesztési programmal alátámasztott pályázatoknak”. Továbbá: „ki kell alakítani megyei információs rendszereket a régiók

statisztikai megfigyelési rendszerét” (a hét régió egyik a Dél-Alföld: Bács-Kiskun megye, Békés megye, Csongrád megye). A korszerű tervezési rendszer létrehozása érdekében „az érintett minisztériumok alkalmazzák ki és egyeztessék térségi fejlesztési irányelveiket” és „az Európai Unió programfejlesztési gyakorlatának figyelembevételével elő kell segíteni regionális szintű tervdokumentumok összeállítását a régiókban.”

Az Országos Területfejlesztési Konceptió és a vízgazdálkodás

A területfejlesztési politika a nemzeti közti integráció elősegítése érdekében (III. fejezet) szorgalmazni kell a közép-európai együttműködést, a szomszédos országokkal kialakított kétoldalú együttműködés keretében „különösen a gazdaságfejlesztés, a természeti értékek és az erőforrások közös védelme terén”, a határmenti térségekben „közös területfejlesztési koncepciók kidolgozása és megvalósítása vonatkozásában”.

A területfejlesztés szempontjából legfontosabb ágazati prioritások (IV. fejezet) között a környezetvédelem területén kiemelendő a környezeti tényezők (köztük a víz) és ezek állapotjellemzői esetében „a szükséges állapot hosszú távú fenntartása”. Az agrárgazdaság területén „különös figyelmet kell fordítani a vidéki népesség agrárgazdasághoz kötődő foglalkoztatására és életszínvonalának javítására a népesség helybentartása céljából”, továbbá „az agrárgazdaság versenyképességének érdekében erősítendő a termőhely adottságaihoz job-

ban igazodó földhasznosítás, a kedvező adottságú területeken meg kell teremteni a profitorientált termelés feltételeit”, a kedvezőtlen adottságú területeken „kiemelten kell támogatni az adottságokhoz illeszkedő földhasznosítást, különösen az erdőtelepítést és talajvédő gyepesítést.”

A műszaki infrastruktúra, ezen belül a közlekedés területén „fel kell gyorsítani... a dunai és tiszai víziút fejlesztését”, a kör-

nyezetszennyezés mérséklése szempontjából növelni kell „a kombinált fuvarozás, a vízi és vasúti szállítás részarányát”. Az energiaellátás területén az egyik ágazati prioritás „a megújuló energiaforrások hasznosításának elterjesztése” (ide tartozik a vízerőhasznosítás is.)

A vízgazdálkodás területén a legfontosabb prioritások:

- a vízkárelhárítási létesítmények fejlesztése;
- a vezetékes ivóvíz minőségének javítása;
- az EU ajánlásainak megfelelő szennyvízelvezetési, -tisztítási színvonal elérése;
- a víziközmű-infrastruktúra területi aránytalanságainak csillapítása;
- az ivóvízbázisok hatékonyabb védelme;
- az Alföld vízgazdálkodási problémáinak megoldását elősegítő intézkedések meghozatala, a talajvízszint-süllyedés megállítás és a vízviasztartás megoldása a Duna-Tisza közti homokhátságon.”

A területfejlesztési politikának az ezredfordulói fölvázolt feladatai (V. fejezet) között fontos például – a válságban lévő ipari és agrárkörzetek szerkezetváltásának elősegítése érdekében – „a vállalkozói feltételeket javító komplex tájrehabilitációk folytatása, illetve megkezdése; a nemzetközi együttműködésben rejlő lehetőségek kihasználása érdekében „a már jóváhagyott román-magyar területfejlesztési program megvalósításának elkezdése, és középtávú programként való folytatásának előkészítése” és „új térségi együttműködések (Alföld–Bánát–Vajdaság, Tisza-Maros Eurorégió) kialakításának elősegítése”; a területfejlesztés intézmény- és eszközrendszerének továbbfejlesztése érdekében „az Európai Unióban alkalmazott tervezési, finanszírozási, programkészítési és megvalósítási gyakorlat elsajátítása és alkalmazásának bevezetése”, az Unióhoz való csatlakozás feltételezett időpontjára „középtávú területfejlesztési program kidolgozása Nemzeti Fejlesztési Program keretében”, végül „az ágazati és térségi fejlesztési célok visszacsatoláson alapuló tervezési mechanizmusainak kiépítése”.

A határozat záró rendelkezéseiben (VI. fejezet) az Országgyűlés felkéri a kormányt többek között arra, hogy „legkésőbb 1999. december 31-ig terjessze az Országgyűlés elé az Országos Területrendezési Tervet” és felkéri a regionális és megyei területfejlesztési tanácsokat, hogy „készítsék el hosszú távú fejlesztési koncepciójukat és középtávú programjaikat.”

Az Országos Területfejlesztési Konceptió áttanulmányozása is meggyőzhet mindnyájunkat arról az egyre terjedő és világosabbá váló megismerésről, hogy a vízgazdálkodást „belterjesz” nem lehet csinálni, csak széles társadalmi-gazdasági-környezeti keretbe ágyazva.

Dr. Pálfi Imre

Hogy érzi magát, fiatalember?

Bemutatkozik: Fejes Péter

Kedves Vízpart!
Köszönöm érdeklődő soraidat, jól érzem magam!

Például egészséges vagyok, jól megvagyok a párommal, szívesen jövök be minden reggel a munkahelyemre, stb. Gondolom ennyi elég ahhoz, hogy az ember jól érezze magát, persze ahhoz kevés, hogy boldog is legyen. Ahhoz kell még valami, valami aprócska, de fontos dolog, amit mindenkinek magának kell megtalálnia és nem baj, ha csak magamagának érdekes...

Persze, gondolom, nem erre voltál kíváncsi, mikor kérdéseddel megkerestél. Jobban érdekelnek az életrajzi adatok? Természetesen azokon is átfuthatunk, ím:

Az általános iskola utáni első pályaválasztás – mint oly sokaknál – nálam is döntően meghatározta a további sorsomat. Soha nem mentem volna Barcsra, az Erdészeti és Vízügyi Szakközépiskola, ha nem jelentkeztem a Sárospatai Kéttannyelvű Gimnáziumba. Nyilván volt valami kapcsolat a két iskola között, mert a Sárospatakon elutasított tanulóknak automatikusan küldtek egy levelet Barcsról, hogy sajnáljuk az elutasítást, stb., de szíves figyelembe ajánljuk, hogy Barcon is indul kéttannyelvű képzés a vízügyi szakon. Így kerültem a somogyi

kisvárosba Hódmezővásárhelyről. A pedagógusokkal kevésbé, a mérnökárokival annál inkább szerencsém volt. Kitartó munkával és türelemmel neveltek a szakma szeretetére, az Ember és a Környezet együttélésének tiszteletére.

Egy új világ nyílt ki előttem, nyilvánvaló volt a folytatás: Budapesti Műszaki Egyetem Építőmérnöki Kar, vízépítő szakirány. Kisebbség nagyobb döccenővel, de azért komolyabb fennakadás nélkül végeztem felsőbb iskolámat. Közben mindenféle kihívásnak elébe álló természetem és Barconon megalapított nyelvtudásom révén több nemzetközi táborban vettem részt. Így eljutottam Angliába és Hollandiába is, ahol egyébként az IJssel folyó 1995-ös áradása utáni töltés-megerősítések egyik szakaszára készítettünk tanulmányterveket. Majd megpróbáltunk több bört is lenyúzni ugyanarról a rókáról és az ott szerzett tapasztalatok birtokában vágunk – másodmagammal – tudományos diákköri dolgozat írásába.

Diplomamunkám hosszas vajúdas után készült el szennyvíztisztítás témakörben. Itt tapasztalhattam először, hogy nálam nagyobb hatalmak egymás ellen feszülő érdekei között hogyan

zúzódik porrá az én kicsinyke érdekem.

(Elöttem Gyovai Ági bemutatkozó levele. Puskázok, nézem, mi a következő pont. Ahá: munkahely.)

Nos, én nem voltam munkanélküli. Már a tanszékeken kerestek végzős diákokat, jártam állásbörzékre, stb. Azonban úgy gondoltam, hogy sem építőipari utazó ügynök, sem biztosítási szakértő nem kívánok lenni. S mint vizesnek, a vásárhelyi szakaszmérnökségre vezetett az utam – ahol egyébként egy nyári gyakorlatot már lehúztam –, hátha akad valami munka.

Neked, kedves Vízpart, még le merem írni, de más hol félek, ferdén néznének rám, ha kiderülne, hogy ezen nyári gyakorlat alatt a Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszerhez kapcsolódó, szivárgó vizet összegyűjtő és átemelő szivattyútelep építésének az első fázisában vettem részt, jobbára megfigyelőként. (Ez mostanában divatos státusz.) Tanyahajón laktunk, jól éreztük magunkat.

Arcpírítón kevés pénzért, inkább szerelemből kezdem dolgozni 1996 augusztusában, de eddig még nem bánom meg, hogy kitartottam a vízügy mellett. A feltételek folyamatosan javultak, a szerelem nem csökkent.

Rendkívül kedves kollégá-

kat, komolyabb belső feszültségektől mentes légkört hagytam a szakaszon, mikor bevonultam katonának. Vásárhelyi ténykedésem alatt mindig sok türelemmel és segítőkészséggel találkoztam a legfelsőbb szintű vezetőkkel a gát- és csatornaőrökig mindenki részéről. Sokat tapasztaltam a terepi és az irodai munkából egyaránt, a szakasz mindennapi életéből nekem is kijutott egy darab.

1997 májusától 1998 januárjáig a haza biztonságban volt! Ekkor töltöttem ugyan is katonai szolgálatomat. Egy részét Szentendrén, egy másik pedig Szentesen. Ez az időszak sem múlt el azonban „vízügyi tevékenység” nélkül.

Szentendrén a Katonai Szakképző Iskola és Kollégium kezelésében volt egy csapatpihenő a Duna partján, amit egy nyári gát véd a kisebb dunai árvizektől.

Ugyanez a nyárigát egy utcai családi háznak és néhány egyén intézménynek is védelmet nyújt. Itt történt, hogy a Duna áradása ezeket az objektumokat veszélyeztette és ezen a szakaszon szerveztünk és irányítottunk árvízvédekezést Rökl Miklóssal, aki ugyanott, ugyanakkor volt katoná, és ha jól tudom, jelenleg a bájai szakaszmérnökségen dolgozik.

A Duna árja által okozott

Hogy érzi magát, fiatalember?
(Vagy – mint márciusi számunkban is – ifjú hölgy?)
Ezzel a címmel új sorozatot indítottunk előző számunkban. Fiatal munkatársaink mutatkoznak be rendre. Másodikként a Csongrádon dolgozó Fejes Péter vállalta, hogy elmond magáról egyet-mást, válaszolva a címbeli kérdésre.
Vallomását, szerkesztőségünknek, lapunknak küldött levelét az olvasók szíves figyelmébe ajánljuk.

probléma is elég lett volna, de a katonai élet sajátosságából fakadó gondok is súlyosbították bajainkat. Mindig volt egy magasabb rendfokozatú katonatiszt, akit meg kellett győzni, hogy az elfogott buzgár ellennyomó medencéjéből nem cél szerű a vizet szivattyúzni. Viszont ami már kifolyt a medencéből, azt hasznos el távolítani. Mindezek ellenére – hála a felsőbb parancsnokok bölcs belátásának – sikerrel védekezünk ki egy olyan árhullámmal, amelynek kisebb néhány éve átszakította a töltést – és a töltés utólagos helyreállítása szeméttel feltöltésből készült... Szóval munkás volt, de rendkívül sokat tanultunk.

Szentesen sem szakadtam el teljesen a szakmától. NATO műszaki rendszabályokat fordítottam angolról magyarra folyami átkelés témakörben.

Ahogy közeledett a leszerelés napja, úgy vált egyre súlyosabbá a kérdés, hogyan tovább. Az igazgató és a főmérnök úrral lezajlott beszélgetéseink alapján kerültem Csongrádra, ahol új munkatársak és új feladatok vártak.

Őszintén sajnálom, hogy ez a szép hivatás, ez a fontos

feladat áldozat lett a politika oltárán. Hiszem, hogy a vízügyi munka mindezek ellenére kitaró művelői – a vízügyesek – hasznos tevékenységükkel előbb-utóbb ismét kivívják a társadalom elismerését. El kell jönnie annak az időnek, amikor az emberek rádöbbennek, hogy milyen fontos dolog a víz, hogy a környezetvédelem nem választható el a víztől és hogy azok, akik mindennap tesznek valamit a vízért – és ezen keresztül a természetért – nem mások, mint a vizesek, akik most kénytelenek a fő céltábla szerepét magukra venni. Felelősségteljes, komoly feladat ezzel a mindnyájunk számára létfontosságú elemmel dolgozni és nagy megtiszteltetésnek tartom, hogy én is minden nap tehetek valamit a VÍZÉRT!

Úgy hogy: jól! Jól érzem magam. Köszönöm mindazoknak – jelenlegi és volt főnökeimnek, munkatársaimnak, beosztottaimnak –, akiknek szerepük van/volt benne, hogy jól érezhetem magam.

Üdvözlettel:

Csongrád, 1998. április 9.

Fejes Péter

Hidrometeorológiai helyzetjelentés

Márciusban rendkívül száraz, az évszaknak megfelelően hidegebb és napfényben gazdag volt az időjárás. A területünkre 4-9 napon lehullott csapadék mennyisége mindössze fele, harmada volt a sokéves havi átlagnak (a déli és az északi körzetekben még ennél is kevesebb). A csapadék nagyobbik része az első dekádban jelentkezett, később már csak napi 1-2 mm-es esők voltak. Keleti területeinken kisebb hószállingózás is előfordult, de a hó a talajon legfeljebb néhány óráig maradt meg.

Időszak	Atvízig területi csapadék (mm)						
	maximum		minimum		átlag		
	helye	helye	sokévi átl. viszonyított csapadék (%)	eltérés (mm)			
tárgyhavi	19	Mindszent	5	Nagylak	11	31	-24
nov. 1-től	-	-	-	-	174	93	-13

A csapadékmentes időszakokban többnyire zavartalanul süthetett a Nap, így a havi napfénytartam inkább az áprilisi értékeknek felelt meg. Széles tartományban változott a hőmérséklet. Az első dekád tavaszi időjárását szokatlanul hideg, téli idő követte. Különösen az éjszakai lehülések voltak jelentősek. A hónap végén lassú melegedés kezdődött, de az éjszakák továbbra is fagyosak maradtak. Nagy volt a napi hőingadozás.

Állomás	Tárgyhavi napfénytartalom (óra)			Tárgyhavi léghőmérséklet (°C)					
	sokévi havi átl. viszonyított		maximum	minimum	átlag			eltérés a sokévi havi átlagtól	
	%	eltérés	dátum	dátum					
Szeged	187	130	+44	19	4.	-9	12.	3,9	-2,1

Vízmerce	Tárgyhavi felszíni vízállás (cm)						
	maximum		minimum		közép		
	dátum	dátum	dátum	dátum	mederteltség (%)	eltérés	
Körös, Szarvas	244	14.	27	27.	112	23	-241
Maros, Makó	36	14.	-16	31.	2	14	-98
Tisza, Szeged	324	14.	137	27.	203	37	-116

A februári, márciusi száraz időjárás és a jelentéktelen téli hófelhalmozódás következtében folyóinkon említésre méltó áradás nem alakult ki. A mederteltettségek átlag alattiak voltak. Jégképződés nem volt.

Talajvízkút	száma	helye	Tárgyhavi közepes talajvízállás (cm)		
			terep alatt	változás az elmúlt hónaphoz viszonyítva	eltérés a sokéves havi átlagtól
473		Mezőhegyes	512	+13	-73
883		Kkfélegyháza	332	+13	-134

Talajnedvesség, talajvízjárás:

A talaj felső 20 centiméteres rétegében a nedvesség rendkívül alacsony, általában 25-30 százalékos volt.

Mélyebben a víztartalom kielégítő maradt, 90-95 százalék körül változott.

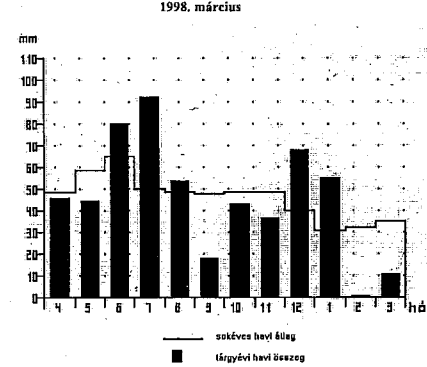
A talajvízszint a legtöbb helyen alig változott.

A stagnáló vízállások mellett előforduló áradások, illetve apadások legfeljebb az 5-10 centimétert érték el.

A sokéves havi átlagoktól az elmaradás a korábbi időszakhoz képest nőtt.

Havi csapadékszámok alakulása az Atvízig területén

1998. március

VÍZPART

Az Alsó-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság lapja
Szerkesztő és szerkesztő bizottság
elnöke és felelős kiadó: dr. Kovács Gábor
Felelős szerkesztő: Pálty Katalin
Szerkesztő: Benke György
Szerkesztőség: H-6701 Szeged, Pf.: 390, Stefánia 4.
T.: 62/312-933 – Tfx.: 323-774 – Tx.: 82-239
Nyomtatás: NORMA Nyomdász Kft., 6800
Hódmezővásárhely, Rárósi út 10., T.: 62/344-499

